

امتحانات ممبر مرکز تکمیلی (سطح ۳)

فہرست سال اول ۹۱-۹۲
رشتہ فلسفہ، تاریخ، فلسفہ و کلام اسلامی و روحی معر ۹۰

مهر مدرسہ

91321/11

1391/10/26

اصول ۳

اصول فقہ مظفر

هذه نسخة من كتابي الفقه في الدين، وهو من كتب الفقه الحنبلية، وقد كتبه الفقير إلى الله تعالى، الشيخ محمد بن عبد الوهاب آل عجمان، سنة ١٢٠٤ هـ.

نام و نام خانوادگی: نام پدر: که تخلص: در مدینه: شهر: استان:

۱- به نظر مرحوم مظفر، موضوع باب «مباحث حجت» چیست؟

الف. الأدلة الأربعة □

ب. الدليل بما هو هو □

ج. الدلیل بما هو دلیل □

د. الحجة بما هو حجة □

۲- وجه تسمیه امارات معتبره به «الطرق العلمیة» چیست؟

الف. چون حجیت آنها، با علم ثابت می‌شود. □

ب. از باب تسمیه سبب به اسم مسبب است. □

ج. چون امارات معتبره جانشین عالم می شود. □

د. از باب قسمیه مسبب به اسم مسبب است. □

۳- در عبارت «النسخ اصطلاحاً: رفع ما هو ثابت فی الشریعة من الاحکام و نحوها»، مراد مصنف از ثبوت در شریعت، چه ثبوتی است؟

الف. لفظی

□ ب. ظاہری

ج. واقعی

□ د اعتباری

۴- گزینه صحیح درباره‌ی ارتباط «سنت» و «حدیث» کدام است؟

الف. حدیث اعم از سنت می باشد. □

□ ب. این دو با هم مترادف می‌باشند.

ج. این دو عام و خاص من وجه‌اند. □

□ د. حدیث، مثبت و ناقل سنت است.

۵- به نظر مصنف تقابیل بین «الجهل» و «علم» چه تقابلی است؟

الف. تضاد

ب. تناقض □

ج. تضایف □

☐ د. عدم و ملکہ

۶- با توجه به نظر عقلا در باب خبر واحد ثقه، آیا عموم آیات ناهیه از اتباع ظن، شامل این قبیل اخبار می شود؟ چرا؟

الف. بله؛ چون این اخبار، ظن‌آور هستند. □

ب. خیر؛ چون این اخبار تخصصاً خارج‌اند. □

ج. خیر؛ چون این اخبار تخصیصاً خارج‌اند. □

د. خیر؛ چون به نظر عرفی، آن آیات مجمل اند. □

۷- چرا «مباحث الفاظ» و «ملازمات عقلیه»، بدون «مباحث حجت» ارزشی ندارد؟

۲

۸- در بحث از «معنای حجت» به دو سؤال زیر پاسخ دهید.

۱/۵

الف) معنای حجت در اصطلاح علم اصول چیست؟

ب) آیا حجت در اصطلاح علم اصول، شامل «قطع» می‌شود؟ چرا؟

۹- آیا شبهه‌ای که در عبارت «ان کلام الله تعالی قدیم و القدیم لا یتصور رفعه» مطرح گردیده، اصل نسخ در شریعت را زیر سؤال می‌برد یا نسخ در تلاوت را؟ دو جواب از جواب‌های مصنف به این شبهه را بنویسید.

۲

۱۰- با توجه به عبارت «قد یتوهم ان جعل الاسوة فی رسول الله، یدل علی وجوب کل فعل یفعله؛ الا ما دل الدلیل الخاص علی عدم وجوبه فی حقنا. و اجاب العلامة الحلی بان الاسوة عبارة عن الاتیان بفعل الغیر لانه فعله علی الوجه الذی فعله» توهم مذکور و جواب علامه حلی (ره) به آن را بنویسید.

۱/۵

۱۱- آیا استدلال بر حجیت خبر واحد به روایات، همیشه مستلزم دور است؟ توضیح دهید.

۲

۱۲- عقل نظری و عقل عملی را تعریف کنید.

۲

امتحانات متمرکز سطح ۳

نیم سال دوم ۹۱-۹۰
رشته تفسیر ورودی بهمن ۸۹

مهر مدرسه

ردیف:		
ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۴	مجموع نمرات: ۷۰ دقیقه
شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

کد استان:	۱۲۳۰۲/۰۹
نام:	۱۳۹۱/۳/۲۳
مزان:	اصول ۳
کتاب:	اصول فقه مظفر
مدرسه:	جلد سوم و چهارم از ابتدای طائفة الثالث: مباحث المعجزة تا اول طایف المناسی: حجة القرائة به استنای مقدسات دلیل استناد تا ابتدای کتاب التمریر و صحت دلیل حجت غیر الفاعل من الاصباح و بحث طایف الثالث الاجماع

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۱- به نظر مصنف (ره) موضوع مباحث حجت چیست؟

- الف. الحجّة بما هی حجّة ☐
- ب. ذات الدلیل بما هو دلیل ☐
- ج. الادّلة الاربعة بما هی هی ☐
- د. ذات الدلیل بما هو فی نفسه ☐

۲- حجتی که بر اصول عملیه اطلاق می شود به چه معناست؟

- الف. به معنای لغوی ☐
- ب. به معنای اصطلاحی ☐
- ج. به معنای طرق علمیّه ☐
- د. به معنای حجت در باب امارات ☐

۳- حکم اثبات و سلب طریقت قطع چیست؟

- الف. اثبات و سلب بسیط برای طریقت قطع محال است. ☐
- ب. اثبات طریقت قطع به نحو جعل تألیف ممکن است. ☐
- ج. اثبات و سلب تألیفی برای طریقت قطع محال است. ☐
- د. اثبات طریقت قطع به نحو جعل تشریعی ممکن است. ☐

۴- موطن و جایگاه حجیت امارات کدام مورد است؟

- الف. خصوص تعذر حصول علم ☐
- ب. هم فرض انفتاح و هم انسداد ☐
- ج. خصوص امتناع حصول علم ☐
- د. خصوص فرض انفتاح باب علم ☐

۵- مقصود از جعل تکوینی چیست؟

- الف. ایجاد شیء اعتباراً و تنزیهاً ☐
- ب. ایجاد شیء در خارج تنزیهاً ☐
- ج. ایجاد شیء در خارج حقیقیّه ☐
- د. ایجاد شیء در خارج اعتباراً ☐

۶- از نظر مصنف (ره) دلیل «اصالة عدم النسخ» هنگام شک در نسخ قرآن چیست؟

- الف. حجّیت استصحاب ☐
- ب. حجّیت ظواهر قرآن ☐
- ج. اشتراط علم در ثبوت نسخ ☐
- د. استحالة نسخ قرآن بعد از نبی (ص) ☐

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۷- معنای حجت در لغت و اصطلاح منطقیون و اصولیون را بیان کنید.

۸- فرق انسداد کبیر با صغیر چیست؟

۹- فرق میان تخصیص با نسخ را بیان کنید.

۱۰- چهار طایفه از اخباری که دلالت بر خجیت خبر واحد می کند نام ببرید.

۱۱- بناء عقلاء بر حجیت خبر واحد توضیح دهید.

۱۲- دلیل عقلی را تعریف کرده و بنویسید چرا مقصود از عقل، ملازمه بین حکم عقل و شرع است نه عقل نظری؟

امتحانات متمرکز سطح ۳

شهریور ۹۱-۹۰
رشته تفسیر و تاریخ

مهر مدرسه

کد امتحان: ۱۲۳۰۳/۱۲

تاریخ: ۱۳۹۱/۶/۹

موضوع: اصول ۳

کتاب: اصول فقه مظفر

مهر دوره: جلد سوم و چهارم از ابتدای الفقه الفاتحه، بیعت الصلوة تا اول «باب الفلاس» منجیه الفقهاء به استثنای بیعت فضائل فطری تصدایق تا ابتدای «کتاب التزیر و بیعت طلی حبیث غیر فواعد من الاجماع و بیعت فطی الاجماع»

ردیف:		
نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۱۴	مکان: ۷۰ دقیقه
شماره یا نام مسج اول	نمره به عدد	نمره به حرف
شماره یا نام مسج دوم	نمره به عدد	نمره به حرف

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علمیه: استان:

۱- وجه مجاز در اطلاق «أماره» بر «ظن» چیست؟

- ☐ الف. اطلاق أجزاء بر کل
- ☐ ب. اطلاق کل بر أجزاء
- ☐ ج. اطلاق سبب بر مسبب
- ☐ د. اطلاق مسبب بر سبب

۲- چرا «نفی طریقیّت» از قطع صحیح نیست؟

- ☐ الف. مستلزم تناقض است.
- ☐ ب. موجب تضاد می شود.
- ☐ ج. اجتماع مثلین می شود.
- ☐ د. باعث جعل بسیط است.

۳- فرق بین «نسخ» و «تخصیص» چیست؟

- ☐ الف. النسخ رفع ما هو ثابت ظاهراً فی الشریعة بخلاف التخصیص.
- ☐ ب. النسخ رفع الحكم الثابت بسبب الظهور اللفظی دون التخصیص.
- ☐ ج. التخصیص لیس کاشفاً عن المراد الواقعی للشارع بخلاف النسخ.
- ☐ د. النسخ لیس کاشفاً عن المراد الواقعی للشارع بخلاف التخصیص.

۴- به نظر مصنف (ره) حکم عملی که پیامبر (ﷺ) انجام داده ولی مختص بودن آن به پیامبر (ﷺ) را نمی دانیم، چیست؟

- ☐ الف. از مختصات ایشان است.
- ☐ ب. از احکام عمومی می شود.
- ☐ ج. احتیاط در آن لازم است.
- ☐ د. بدون ظهور و مجمل است.

۵- به نظر مصنف (ره) مدلول آیه شریفه «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْكِتَابِ وَاهْتَدَىٰ مِنْ بَيْنِئِهِ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ

أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ» (بقره/۱۵۹) چیست؟

- ☐ الف. حرمت کتمان آنچه ظاهر است.
- ☐ ب. لزوم پذیرش دستورات عالمان
- ☐ ج. وجوب پذیرش خبرهای واحد
- ☐ د. وجوب اظهار آنچه پوشیده است.

۶- به نظر مصنف (ره) کدام گزینه در مورد «ادراکات عقل نظری» صحیح است؟

- ☐ الف. لا يحکم بأن هذا ينبغي فعله عند الشارع أو لا ينبغي فعله.
- ☐ ب. لا يحکم بالملازمة إلّا فی مسألة التحسين و التقبيح العقليين.
- ☐ ج. يدرك نفس الأحكام و ملاکاتها من دون الاستعانة بالملازمة.
- ☐ د. لا يدرك الملازمة بين الحكم الثابت و بين حكم شرعی آخر.

۷- چرا نمی‌توان موضوع مباحث حجّت را «الدلیل بما هو دلیل» قرار داد؟

۱

۸- آیا حجّت در اصطلاح اصول شامل «قطع» و «اصول عملیه» می‌شود؟ چرا؟

۱/۵

۹- برخی برای اثبات «حجّیت خبر واحد بالخصوص» به دلیل انسداد باب علم، استدلال نموده‌اند. یک اشکال مصنّف (ره) بر این استدلال را بنویسید.

۱

۱۰- با توجّه به عبارت «إِنَّ مَا أَثْبَتَهُ اللَّهُ مِنَ الْأَحْكَامِ لَا بَدَّ أَنْ يَكُونَ لِمَصْلُحَةٍ أَوْ مَفْسَدَةٍ فِي مُتَعَلِّقِ الْحُكْمِ وَ مَا لَهُ مَصْلُحَةٌ فِي ذَاتِهِ لَا يَنْقَلِبُ فَيَكُونُ ذَا مَفْسَدَةٍ إِلَّا لَزِمَ انْقِلَابُ الْحَسَنِ قَبِيحاً وَ الْقَبِيحُ حَسَناً» دلیل استحاله‌ی نسخ و پاسخ مصنّف (ره) به آن را بنویسید.

۱/۵

۱۱- به نظر مصنّف (ره) مراد از «تبیّن» و «جهالت» در آیه شریفه «إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ» (حجرات/۶) چیست؟

۱

۱۲- دلالت آیه شریفه «فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ» (توبه/۱۲۲) بر وجوب اجتهاد را تبیین نماید.

۱

۱۳- دلالت روایات «ترجیح بین اخبار متعارض» و «اخبار دالّ بر مذمت کذّابین و دوری از آنان» بر حجّیت خبر واحد را تبیین نماید.

۱

۱۴- یک وجه برای خروج «عمل به خبر واحد» از «آیات ناهیه از عمل به ظن» را بنویسید.

۱

۱۵- با توجّه به عبارت «لَوْ فُرِضَ أَنَا صَحَّحْنَا اسْتِزْلَامَ آرَاءِ الْعُقَلَاءِ - أَيْ الْمَدْحِ وَ الذَّمِّ - لِلثَّوَابِ وَ الْعِقَابِ، فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَدْرِكُهُ كُلُّ أَحَدٍ وَ لَوْ فُرِضَ أَنَّهُ أَدْرَكَهُ كُلُّ أَحَدٍ فَإِنَّ ذَلِكَ لَيْسَ كَافِئاً لِلدَّعْوَةِ إِلَى الْفِعْلِ إِلَّا عِنْدَ الْأَوْحَدِيِّ مِنَ النَّاسِ» دو دلیل منکرین ملازمه بین حکم عقل و حکم شرع و پاسخ مصنّف (ره) به آن را بنویسید.

۲

امتحانات سترکز سطح ۳

شهریور ۹۰-۹۱
رشته فقه و اصول

مهر مدرسه

کدام استان:	۱۳۳۰۳/۳۷
تاریخ:	۱۳۹۱/۶/۱۶
موضوع:	اصول ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول (حلقه ثالثه)
محدوده:	جزء دوم: از ابتدای اصول عملیه تا ابتدای الدوران بین الاقل و الاکثر فی التراتب (از درس ۱ تا آخر درس ۳۶)

ردیف:	نامتبرکری: ۱۰ صبح	نوبت: ۱۵	مکتب: ۷۵ دقیقه
شماره نام مستحق اول	نمبر عدد	نمبر حروف	
شماره نام مستحق دوم	نمبر عدد	نمبر حروف	

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرس علیه: شهرستان: استان:

۱- کدام گزینه بیانگر ویژگی «اصول عملیه شرعیه» می باشد؟

- ☐ الف. آنها ترجع الی الاصلین الاشتغال و البرائة.
- ☐ ب. یعقل التعارض بین الاصول الشرعی اثباتاً.
- ☐ ج. لا بد ان یوجد الاصل الشرعی فی کل واقعه.
- ☐ د. لیست هذه الاصول من الاحکام الظاهرية الطریقیة.

۲- کدام معنا از «نفی کلفة» در آیه شریفه «لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَاءً أَتَتْهَا» (طلاق/۷) موجب تعارض آیه با ادله وجوب احتیاط (با فرض تمامیت) می شود؟

- ☐ الف. نفی الکلفة بسبب التکلیف غیر الماتی.
- ☐ ب. نفی الکلفة بسبب عدم اتیان المامور به.
- ☐ ج. نفی الکلفة فی مورد التکلیف غیر الماتی.
- ☐ د. نفی الکلفة الظاهرية و الواقعية فی التکالیف.

۳- با توجه به خطاب در گزینه ها، کدام مورد «مجرای اصالة اشتغال» است؟

- ☐ الف. «اکرم فقیراً» و شک فی ان زیداً فقیر.
- ☐ ب. «اکرم الفقیر» و شک فی ان زیداً فقیر.
- ☐ ج. «اکرم الفقراء» و شک فی ان زیداً فقیر.
- ☐ د. «لا تکرّم الفقیر» و شک فی ان زیداً فقیر.

۴- کدام گزینه درباره جریان اصول مؤمن در جمیع اطراف علم اجمالی، صحیح است؟

- ☐ الف. عقلاً و عقلاً ممکن است.
- ☐ ب. عقلاً و عقلاً ممکن نیست.
- ☐ ج. عقلاً ممکن نیست ولی عقلاً ممکن است.
- ☐ د. عقلاً ممکن است ولی عقلاً ممکن نیست.

۵- کدام گزینه در مورد علم اجمالی طولی در عبارت «أن يكون وجوب الحج مترتباً على مطلق التأمين عن وجوب وفاء الدين و لو بالاصل» صحیح می باشد؟

- ☐ الف. اصل مؤمن در هیچ طرف جاری نمی شود.
- ☐ ب. اصل مؤمن در طرف حج بلا معارض جاری می شود.
- ☐ ج. اصل مؤمن در طرف وفاء دین بلا معارض جاری می شود.
- ☐ د. اصل مؤمن در هر دو طرف حج و وفاء دین جاری می شود.

۶- در فرض وجود علم اجمالی به حکم شرعی، اگر اماره ای شرعی، تکلیفی را در یک طرف منجز کند، کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل می شود؟

- ☐ الف. رکن اول
- ☐ ب. رکن دوم
- ☐ ج. رکن سوم
- ☐ د. رکن چهارم

۷- استدلال محقق اصفهانی (ره) را بر «برائت عقلیة» بر مبنای «قیح ظلم» تقریر کرده، جواب شهید صدر (ره) بر آن را بنویسید.

۲

۲۲

۸- عبارت «ان شمول فقرة الإستدلال فى حديث الرفع للشبهات الموضوعية و الحكمية يتوقف على تصوير جامع بين المشكوكين فى الشبهتين؛ فقل: إن الجامع هو الشيء باعتباره عنواناً ينطبق على المشكوكين. و قد اعترض صاحب الكفاية على ذلك بأن اسناد الرفع إلى أحدهما حقيقى و إلى الآخر مجازى و لا يمكن الجمع بين الإسنادين» را توضیح داده، جواب صحیح از اعتراض صاحب کفاية (ره) چیست؟

۲

۹- عبارت «قل إن جعل الإستحباب المولى على الإحتياط (فى الشك البدوى) لغو لأنه إن أريد به الإلزام بالمشكوك فهو غير معقول و إن أريد إيجاد محرک غير إلزامى نحوه فهذا حاصل بدون جعل الإستحباب» را تبیین کرده، جواب شهید صدر (ره) به دلیل مذکور چیست؟

۲

۱۰- با توجه به عبارت «يمكن أن نقول لعدم وجوب الموافقة القطعية فى الشبهة غير المحصورة بأن يختل الركن الرابع لتنجيز العلم الإجمالى لأنّ جریان الأصول فى كل الأطراف لا يؤدى إلى فسح المجال للمخالفة القطعية عملياً. و هذا التقريب متّجه على أساس الصيغة الأصلية التى وضعناها للركن الرابع و أما على أساس صياغة السيد الأستاذ فلا يتم.» تفسیر شهید صدر (ره) و آية الله خوئی (ره) را برای رکن چهارم توضیح داده، چرا بر اساس بیان شهید (ره) تقریب تام و بر اساس بیان آية الله خوئی (ره) تام نیست؟

۲

۱۱- رکن سوم از «ارکان علم اجمالى» را بنا بر مذهب محقق عراقی (ره) و شهید صدر (ره) بیان کرده، ثمره عملی این اختلاف را با مثال توضیح دهید.

۲

۱۲- برهان مذکور در عبارت «قد يقوم البرهان على عدم جریان البرائة عن وجوب الزائد فى الدوران بين الأقل و الاكثر فى الأجزاء بأن المورد من موارد الشك فى المحصل بالنسبة الى الغرض» را تقریر کنید.

۲

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیمسال اول ۹۱-۹۲
رشته تفسیر، تاریخ، فلسفه و کلام اسلامی ورودی مهر ۹۰

مهر مدرسه

کتابخانه	۹۱۳۲۱/۱۱
تاریخ	۱۳۹۱/۱۰/۲۶
مکان	اصول ۳
کتاب	اصول فقه مظفر
مدرس	عبدالله بن محمد بن اسماعیل بن علی بن ابی طالب (ص) ۱۶۴-۱۵۸ هـ استاد جامع علمائے اهل سنت و اهل کتاب (ص) ۱۵۲-۱۴۲ هـ و بیعت نقلی حضرت خیر المومنین (ص) ۱۶۴-۱۵۸ هـ و بیعت اهل کتاب (ص) ۱۶۴-۱۵۸ هـ

ردیف:	نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	کد ملی:	درس پایه:	شماره:	استان:
نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	کد ملی:	درس پایه:	شماره:	استان:	
نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	کد ملی:	درس پایه:	شماره:	استان:	
نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	کد ملی:	درس پایه:	شماره:	استان:	

۱- به نظر مرحوم مظفر، موضوع باب «مباحث حجت» چیست؟ ص ۱۰

الف. الادله الاربعة ☐

ب. الدلیل بما هو هو ☒

ج. الدلیل بما هو دلیل ☐

د. الحجة بما هو حجة ☐

۲- وجه تسمیه امارات معتبره به «الطرق العلمیة» چیست؟ ص ۲۰ س ۱۱

الف. چون حجیت آنها، با علم ثابت می شود. ☒

ب. از باب تسمیه سبب به اسم مسبب است. ☐

ج. چون امارات معتبره جانشین علم می شود. ☐

د. از باب تسمیه مسبب به اسم سبب است. ☐

۳- در عبارت «النسخ اصطلاحاً: رفع ما هو ثابت فی الشریعة من الاحکام و نحوها»، مراد مصنف از ثبوت در شریعت، چه ثبوتی است؟ ص ۵۵ س ۱۳

الف. لفظی ☐

ب. ظاهری ☐

ج. واقعی ☒

د. اعتباری ☐

۴- گزینه صحیح درباره ی ارتباط «سنت» و «حدیث» کدام است؟ ص ۶۶

الف. حدیث اعم از سنت می باشد. ☐

ب. این دو با هم مترادف می باشند. ☐

ج. این دو عام و خاص من وجه اند. ☐

د. حدیث، مثبت و ناقل سنت است. ☒

۵- به نظر مصنف تقابل بین «الجهل» و «علم» چه تقابلی است؟ ص ۷۸ س ۴

الف. تضاد ☐

ب. تناقض ☐

ج. تضایف ☐

د. عدم و ملکه ☒

۶- با توجه به نظر عقلا در باب خبر واحد ثقه، آیا عموم آیات ناهیه از اتباع ظن، شامل این قبیل اخبار می شود؟ چرا؟ ص ۹۹

الف. بله؛ چون این اخبار، ظن آور هستند. ☐

ب. خیر؛ چون این اخبار تخصیصاً خارج اند. ☒

ج. خیر؛ چون این اخبار تخصیصاً خارج اند. ☐

د. خیر؛ چون به نظر عرف، آن آیات مجمل اند. ☐

۷- چرا «مباحث الفاظ» و «ملازمات عقلیه»، بدون «مباحث حجت» ارزشی ندارد؟ ص ۸ س ۱ - ۲ نمره

جواب: چون نتیجه‌ی تمام مباحث الفاظ و ملازمات عقلیه، تحصیل یک سلسله مباحث صغروی است و صغری بدون انضمام کبرای کلی، هرگز منتج نخواهد بود. تنها کبریاتی که به آن صغریات ضمیمه می‌شود، نتایجی است که از مباحث حجت به دست آمده است.

[مثلاً در مبحث الفاظ ثابت شد که «صیغه‌ی [فعل در وجوب، ظاهر است]؛ و در مباحث حجت بحث می‌شود که «هر ظاهری حجت است». نتیجه این دو ما را به این نتیجه می‌رساند که «پس صیغه‌ی [فعل در وجوب، حجت است.]]» [اشاره به جواب حتی با یک مثال صحیح، کافی است.]

۸- در بحث از «معنای حجت» به دو سؤال زیر پاسخ دهید. ج ۳ ص ۱۳ و ۱۴

الف) معنای حجت در اصطلاح علم اصول چیست؟

جواب: حجت اصولی چیزی است که به خاطر جعل شارع، متعلق خود را اثبات می‌کند. (۵/۰ نمره)

ب) آیا حجت در اصطلاح علم اصول، شامل «قطع» می‌شود؟ چرا؟

جواب: خیر؛ زیرا قطع بدون جعل شارع، متعلقش را اثبات می‌کند. [رساندن مفهوم کافی است.] (۱ نمره)

۹- آیا شبهه‌ای که در عبارت «ان کلام الله تعالی قدیم و القدیم لا يتصور رفعه» مطرح گردیده، اصل نسخ در شریعت را زیر سؤال می‌برد یا نسخ در تلاوت را؟ دو جواب از جواب‌های مصنف به این شبهه را بنویسید. ص ۶۰

جواب: این شبهه، مختص نسخ تلاوت است.

پاسخ مصنف به این شبهه: اولاً که قرآن حادث است نه قدیم. ثانیاً آیاتی از قرآن دال بر امکان نسخ تلاوت است. ثالثاً نسخ تلاوت، رفع اصل کلام نیست [تا این شبهه وارد شود] بلکه [رفع تبلیغ و] قطع رابطه‌ی مکلفین با تلاوت آن است.

۱۰- با توجه به عبارت «قد يتوهم ان جعل الاسوة في رسول الله، يدل على وجوب كل فعل يفعله؛ الا ما دل الدليل الخاص على عدم وجوبه في حقنا. و اجاب العلامة الحلی بان الاسوة عبارة عن الاتيان بفعل الغير لانه فعله على الوجه الذي فعله» توهّم مذکور و جواب علامه حلی (ره) به آن را بنویسید. ص ۶۷ - ۱/۵ نمره

جواب: توهّم: اینکه خداوند [در سوره‌ی احزاب] اسوه‌ی حسنه را در رسول خدا ﷺ قرار داده دلالت دارد بر وجوب انجام هر آن چه که ایشان انجام داده است. پس همه افعال ایشان بر ما واجب است؛ [هر چند که انجام آن فعل بر آن حضرت واجب نبوده باشد] مگر آن که دلیل خاصی اقامه شود و دلالت کند بر عدم وجوب فعلی از آن افعال در حق ما.

پاسخ علامه حلی رحمه الله تعالی: اسوه به این معناست که وقتی کسی کاری را انجام داد شخصی دیگر همان عمل را تکرار کند به خاطر اینکه اولی انجام داده است و باید بر همان وجهی انجام دهد که اولی انجام داده بود. لذا اگر نفر اول، آن فعل را وجوباً انجام داده باید نفر بعد هم وجوباً انجام دهد [تا تاسی به اسوه محتق شود] و اگر اولی استحباباً انجام داده دومی هم باید استحباباً انجام دهد نه وجوباً [و هکذا سایر وجوه].

[رساندن جواب با هر تعبیری کفایت می‌کند.]

۱۱- آیا استدلال بر حجیت خبر واحد به روایات، همیشه مستلزم دور است؟ توضیح دهید. ج ۳ و ۴ ص ۸۶ س ۱۳ - ۲ نمره

جواب: خیر، زیرا دور در صورتی است که با تمسک به خبر واحد [که هنوز حجیت آن ثابت نشده] بخواهیم حجیت خبر واحد را اثبات کنیم؛ اگر به اخبار معلوم الصدور مثل متواترات [یا اخباری که قرینه قطعیه بر صدورشان داریم] استدلال کنیم اشکال دور منتفی می‌شود.

۱۲- عقل نظری و عقل عملی را تعریف کنید. ج ۳ و ۴ ص ۱۳۳

جواب: عقل نظری: درک کردن اموری که واقعیتهای خارج دارند؛ یا ادراک ما ینبغی آن یعمل؛ یا به عبارت دیگر: هست و نیست‌ها را درک می‌کند.

عقل عملی: احکام عقلی که خوبی یا بدی کارها را بیان می‌کنند؛ یا ادراک ما ینبغی آن یعمل؛ یا به عبارت دیگر: عقل عملی باید و نبایدها را بیان می‌کند.

[برای هر کدام سه تعریف ذکر شد که هر کدام نوشته شود جواب صحیح خواهد بود.]

امتحانات متمرکز تنگیبی (سطح ۳)

نیمسال اول ۹۲-۹۳
رشته فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ و اخلاق اسلامی ورودی مهر ۹۱

مهر مدرسه

کد آزمون:	۳۹۲۱/۱۹
تاریخ:	۱۳۹۲/۱۰/۲۲
زمان:	اصول ۳
کتاب:	اصول فقه مظفر
مهر داور:	مهر داور و چهارم از ابتدای جلسه آزمون تا اتمام آزمون تا اتمام آزمون (ص ۳۳-۳۴) و محبت نعل (ص ۱۲۱-۱۲۲) و آشنایی با مبانی فقه امامت و اهل بیت (ص ۱۶-۱۷) و بحث فقه امامت (ص ۱۰-۱۱-۱۲)

ردیف:	نامتربیتی: ۱۰ صبح	نمره: ۱۴	مات: ۷۰ دقیقه
نمبر: ۱۰ صبح	نمره: ۱۶	مات: ۸۰ دقیقه	
شماره پانام ممتخ اول	نمره بر عدد	نمره بر حرف	
شماره پانام ممتخ دوم	نمره بر عدد	نمره بر حرف	

نام و نام خانوادگی: نام پدر: مدرسه: شهر: استان:

۱- به نظر مصنف علیه السلام «موضوع مباحث حجت» چیست؟ ج ۳ و ۴ ص ۱۰ و ۹ و ۱۱ و ۳ و ص ۱۲ و ۷

۰/۵

- الف. الحجة بما هي حجة. ☐ ج ۳ و ۴ ص ۱۱
ب. ذات الدلیل بما هو دلیل. ☐ ج ۳ و ۴ ص ۱۰
ج. الادلة الأربعة بما هي هي. ☐ ج ۳ و ۴ ص ۱۲
د. ذات الدلیل بما هو فی نفسه. ☒ ج ۳ و ۴ ص ۱۰

۲- چه رابطه‌ای میان «اماره» و «ظن معتبر» وجود دارد؟ ج ۳ و ۴ ص ۱۶

۰/۵

- الف. مشترک معنوی هستند. ☐
ب. با هم مترادف هستند. ☐
ج. اماره سبب ظن است. ☒
د. ظن سبب اماره است. ☐

۳- به نظر مصنف دلیل «اصالة عدم النسخ عند الشك في النسخ» چیست؟ ج ۳ و ۴ ص ۶۱

۰/۵

- الف. حجة الاستصحاب عند الشك. ☐
ب. اشتراط العلم فی ثبوت النسخ. ☒
ج. استحالة تحقق نسخ القرآن. ☐
د. كون كلام الله تعالى قديماً. ☐

۴- به نظر مصنف علیه السلام حکم عملی را که پیامبر صلی الله علیه و آله انجام داده ولی مختص بودن آن به پیامبر صلی الله علیه و آله را نمی‌دانیم، چیست؟ ج ۳ و ۴ ص ۶۹

۰/۵

- الف. از احکام عمومی می‌شود. ☒
ب. بدون ظهور و مجمل است. ☐
ج. از مختصات ایشان است. ☐
د. احتیاط در آن لازم است. ☐

۵- حکم اثبات و سلب طریقت قطع چیست؟ ج ۳ و ۴ ص ۲۶ و ۳

۰/۵

- الف. اثبات و سلب بسیط برای طریقت قطع محال است. ☐
ب. اثبات طریقت قطع به نحو جعل تألیف ممکن است. ☐
ج. اثبات و سلب تألیفی برای طریقت قطع محال است. ☒
د. اثبات طریقت قطع به نحو جعل تشریعی ممکن است. ☐

۶- به نظر مصنف روایت «ان دين الله لا يصاب بالعقول» به چه معنایی اشاره دارد؟ ج ۳ و ۴ ص ۱۳۹

۰/۵

- الف. نفی حجة القطع و النهی عن الأخذ به. ☐
ب. نفی إدراك العقل للحسن و القبح العقليين. ☐
ج. تقييد الأحكام الشرعية بالعلم بها من الكتاب. ☐
د. نفی استقلال العقل فی إدراك الأحكام بالقياس. ☒

۷- آیا «حجت اصولی» شامل «اصول عملیه» و «قطع» می‌شود؟ چرا؟ ج ۳ و ۴ ص ۱۴ و ۱۷

۲

جواب: خیر، (۰/۵ نمره) زیرا حجت اصولی چیزی است که متعلقش را با جعل شارع اثبات می‌کند ولی اصول عملیه به دلیل نداشتن لسان اثبات واقع و حکایت از آن، متعلق خود را اثبات نمی‌کنند بلکه فقط وظیفه‌ای را برای شک تعیین می‌کنند، (۰/۷۵ نمره) و قطع نیز بدون جعل شارع متعلقش را اثبات می‌کند پس حجت اصطلاحی اصولی نیست. (۰/۷۵ نمره) [رساندن مفهوم کافی است.]

۸- نسخ را تعریف کنید و تفاوت آن با تخصیص را بنویسید. ج ۳ و ۵ ص ۵۵

جواب: نسخ عبارت است از رفع حکمی که واقعاً در شریعت ثابت باشد یعنی حکمی که مراد واقعی شارع بوده و مطلق انشاء شده است، با بیان دیگری از سوی شارع رفع شود به این معنا که زمان آن پایان یافته است (۱ نمره) و تفاوت آن با تخصیص این است که با آمدن مخصّص می‌فهمیم که حکم عام ثبوت واقعی نداشته و مراد واقعی شارع نبوده بلکه مراد ظاهری بوده است و مراد واقعی شارع همان حکم مخصّص است که با بیان دوم اعلام شده است پس در واقع رفعی محقق نشده است. (۱ نمره) (رساندن مفهوم کافی است).

۹- دلالت آیه «إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ» بر حجّیت خبر واحد را تبیین نمایید. ج ۳ و ۷۸ و ۷۹ ص ۲

جواب: یکی از ویژگی‌های خبر این است که مورد قبول واقع می‌شود، لذا خداوند در این آیه توجّه مؤمنین را به این نکته جلب کرده است که خبر فاسق را بدون تحقیق و بررسی قبول نکنند، پس مفهوش این است که در خبر غیر فاسق به همان سیره‌ی خود که عمل به خبر واحد است عمل کنید و مانعی از آن وجود ندارد و گرنه از عمل به خبر غیر فاسق هم نهی می‌کرد و این همان حجّیت خبر واحد است. (رساندن مفهوم کافی است).

۱۰- یک دلیل برای «عدم منافات آیات دال بر حرمت عمل به ظن» با «سیره‌ی عقلاء بر عمل به خبر واحد ظنی» بنویسید. ج ۳ و ۹۹ ص ۱۰۰

با توجه به تکراری بودن سؤال ۱۰ و ۱۳، چنانچه طلاب محترم به هر کدام از دو سؤال پاسخ داده باشند، یکی از آن‌ها با بارم ۲ نمره لحاظ شود.

جواب: ۱. آیات دال بر حرمت عمل به ظن بیانگر حکم تعبدی خاصی نیستند که بر خلاف روش عقلاء باشد بلکه به همان حکم عقلانی که عبارت است از عدم جواز اعتماد بر ظن برای اثبات چیزی، و هیچ نظری به سیره‌ی عقلاء بر جواز عمل به خبر واحد ندارد تا با آن منافات داشته باشد. ۲. این آیات اصلاً شامل خبر واحد نمی‌شود، زیرا عقلاء به خبر واحد به عنوان علم عمل می‌کنند و آن را ظن نمی‌دانند، زیرا به احتمال خلافی که در آن به خاطر ظن - آور بودن وجود دارد، توجّهی نمی‌کنند. پس در واقع خبر واحد را از موضوع ظنی بودن خارج و آیات را شامل آن نمی‌دانند. ۳. اگر این آیات دال بر عدم حجّیت خبر واحد بود، این امر بین مسلمانان مشهور می‌شد و هرگز آنان بر عمل به خبر واحد متفق القول نمی‌شدند. (رساندن مفهوم یک دلیل کافی است).

۱۱- دلیل عقلی را تعریف کرده و بنویسید چرا مقصود از عقل، ملازمه بین حکم عقل و شرع است نه عقل نظری؟ ج ۳ و ۱۳۳ ص ۱۳۴

جواب: دلیل عقلی: هر قضیه عقلی که به وسیله آن حکم قطعی شرعی ثابت شود. (۵/۰ نمره)

دلیل این که مقصود از عقل نظری مستقل نیست برای این است که احکام الهی توقیفیه است و به جز از طریق وحی و گفتار معصومین ثابت نمی‌شود و عقل نظری به تنهایی قادر به درک آن نیست بنابراین مقصود از دلیل عقلی حکم عقل نظری به ملازمه بین حکم عقل و شرع است که از طریق ملازمه عقل قادر به درک احکام است. (۱ نمره) [با توجه به امکان ابهام در فهم سؤال، رساندن مفاهیم نزدیک به پاسخ پذیرفته است].

۱۲- آیا به نظر مصنف رحمه الله آیه شریفه «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَيْنَاهُمْ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ» بر «حجّیت خبر واحد» دلالت دارد؟ چرا؟ ج ۳ و ۸۵ و ۸۶ ص ۱/۵

جواب: خیر، (۵/۰ نمره) زیرا بحث حجّیت خبر واحد مربوط به موردی است که مَخْبَرِ اموری را بیان کند که دیگران نمی‌دانند ولی این آیه مربوط به کسانی است که اموری آشکار و بین را کتمان می‌نمایند، پس با لزوم پذیرش خبر واحد در صورتی که از امور غیر معلوم خبر می‌دهد، هیچ ملازمه‌ای ندارد. (۱ نمره)

۱۳- یک دلیل برای «عدم منافات آیات دال بر حرمت عمل به ظن» با «سیره‌ی عقلاء بر عمل به خبر واحد ظنی» بنویسید. ج ۳ و ۹۹ ص ۱۰۰

حذف

جواب: ۱. آیات دال بر حرمت عمل به ظن بیانگر حکم تعبدی خاصی نیستند که بر خلاف روش عقلاء باشد بلکه به همان حکم عقلانی که عبارت است از عدم جواز اعتماد بر ظن برای اثبات چیزی، و هیچ نظری به سیره‌ی عقلاء بر جواز عمل به خبر واحد ندارد تا با آن منافات داشته باشد. ۲. این آیات اصلاً شامل خبر واحد نمی‌شود، زیرا عقلاء به خبر واحد به عنوان علم عمل می‌کنند و آن را ظن نمی‌دانند، زیرا به احتمال خلافی که در آن به خاطر ظن آور بودن وجود دارد، توجّهی نمی‌کنند. پس در واقع خبر واحد را از موضوع ظنی بودن خارج و آیات را شامل آن نمی‌دانند. ۳. اگر این آیات دال بر عدم حجّیت خبر واحد بود، این امر بین مسلمانان مشهور می‌شد و هرگز آنان بر عمل به خبر واحد متفق القول نمی‌شدند. (رساندن مفهوم یک دلیل کافی است).

* سؤال زیر مختصّ طلاب غیر حضوری می‌باشد:

۱۴- با توجّه به عبارت «لَوْ فُرِضَ أَنَا صَحَّحْنَا اسْتِلْزَامَ آراءِ الْعُقَلَاءِ - أَيْ الْمَدْحِ وَالذَّمَّ - لِلثَّوَابِ وَالْعِقَابِ، فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَدْرِكُهُ كُلُّ أَحَدٍ وَلَوْ فُرِضَ أَنَّهُ أَدْرَكَهُ كُلُّ أَحَدٍ فَإِنَّ ذَلِكَ لَيْسَ كَافِيًا لِلدَّعْوَةِ إِلَى الْفِعْلِ إِلَّا عِنْدَ الْأَوْحِدِيِّ مِنَ النَّاسِ» دو دلیل منکرین ملازمه بین حکم عقل و حکم شرع و پاسخ مصنف رحمه الله به آن را بنویسید. ج ۳ و ۱۴۰ و ۱۴۱ و ۱۴۲ ص ۲

جواب: استدلال اول: آراء عقلاء - یعنی همان مدح و ذمّ آنان - گرچه مستلزم ثواب و عقاب یعنی ثبوت حکم است ولی همگان این مدح و ذمّ را درک نمی‌کنند تا حکم شارع - که دارای ثواب و عقاب است - نزد آنان ثابت شود پس با آراء عقلاء نمی‌توان حکمی را ثابت کرد. (۵/۰ نمره)

پاسخ مصنف: آراء عقلاء و مدح و ذمّ آنان بنا بر فرض از قضایای مشهوره است که همگان آن را درک می‌کنند و برای دعوت همگان به انجام و ترک صلاحیت دارد و این گونه نیست که درک آن به بعضی اختصاص داشته باشد بلکه درک این قضایا عمومی است. (۵/۰ نمره)

استدلال دوم: اگر همه‌ی انسان‌ها، مدح و ذمّ مستلزم ثواب و عقاب را درک کنند، این درک باعث نمی‌شود که به انجام یا ترک عمل اقدام کنند بلکه نیاز به امر خاصی از طرف شارع در این موارد است و آن حکم عقلی به تنهایی برای ایجاد انگیزه کافی نیست. (۵/۰ نمره)

پاسخ مصنف: مراد ما از اینکه گفتیم حکم عقل داعی به انجام و ترک است، این نیست که حکم عقل بالفعل سبب ایجاد انگیزه و انجام یا ترک اعمال می‌شود بلکه مراد این است که حکم عقل صلاحیت برای دعوت به فعل و ترک دارد همان گونه که اوامر مولوی نیز همین صلاحیت برای دعوت به انجام و ترک را دارند و این گونه نیست که همه‌ی مکلفین آن اوامر را امتثال نمایند. (۵/۰ نمره) (رساندن مفهوم کافی است).